

شانزدهمین نشست سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد

جمهوری اسلامی ایران، تهران

۹ - ۱۰ شهریور ۱۳۹۱

بیانیه تهران

بیانیه شانزدهمین نشست سران دولت های جنبش عدم تعهد

ما سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در شانزدهمین نشست خود در نهم و دهم شهریور ۱۳۹۱ در تهران، جمهوری اسلامی ایران، گرد هم آمده ایم و شرایط بین المللی را با هدف کمک موثر به حل مشکلات عمده ای که موجب نگرانی همه کشورهای عضو جنبش و کل بشریت است، مرور کردیم و با الهام از بینش، اصول و اهداف جنبش عدم تعهد که در کنفرانس های واندونگ (۱۹۵۵) و بلگراد (۱۹۶۱) مورد تاکید قرار گرفته اند و مبنای تلاش هایمان برای دستیابی به جهانی توأم با صلح، برابری، همکاری و رفاه برای ملت ها هستند و نیز با تمسک به تجارب جنبش در گذشته و توان بالقوه کنونی آن، با تاکید مجدد بر اینکه جنبش، اصول و اهداف جنبش عدم تعهد و شرایط کنونی بین المللی همچنان معتبرند، با تکیه بر دستاوردهای گذشته جنبش در مبارزه بر علیه امپریالیسم، استعمار، استعمار نو، نژادپرستی، آپارتاید، استکبار و تمامی اشکال مداخله خارجی، تجاوز، اشغال، سلطه جویی و تاکید بر لزوم کنارماندن از ائتلاف های معطوف به قدرت و رویارویی ها که همچنان محورهای

اصولی در سیاست های جنبش خواهند بود، با تجدید عهد با اصول و اهداف جنبش عدم تعهد و نیز تعهد به تلاش در جهت کمک سازنده برای افکندن طرحی نو در روابط بین المللی بر مبنای اصولی همچون همزیستی مسالمت آمیز، همکاری منصفانه بین ملت ها و حق برابری کشورها، با تاکید بر اصول شامل: حاکمیت ملی کشورها برابری دولت ها، تمامیت ارضی کشورها و عدم دخالت در امور آنها؛ با اتخاذ تدابیر لازم برای جلوگیری از اقدامات تجاوزکارانه و دفع این اقدامات یاد دیگر انواع نقض صلح، تشویق و ترغیب همگان به حل و فصل اختلافات بین المللی به طرق صلح آمیز یا به هر طریقی که صلح و امنیت بین المللی و عدالت به خطر نیفتد؛ ضمن خودداری از تهدید و یا استفاده از زور بر علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشور به هر طریقی که مغایر اهداف و اصول منشور سازمان ملل متحد باشد، با توجه به نکات فوق اعلام می کنیم:

1- شکل گیری نظامی منصفانه، جامع، شفاف و موثر برای مدیریت مشترک جهانی، بر مبنای عدالت و انصاف و مشارکت همه کشورها، جهت مواجهه با چالش ها و مخاطرات کنونی که از تهدیدات امنیتی، خطرات زیست محیطی، تغییر آب و هوا، مهاجرت، بیماری های واگیردار، اقدامات اقتصادی بین المللی و غیره ناشی می شود، ضروری است. برای برپایی چنین نظامی اعضای جنبش عدم تعهد می بایست مواضع خود را هماهنگ و نیروهای خود را بسیج نموده و در جهت تامین منافع کشورهای در حال توسعه گام بردارند. در این رابطه، اولویت هایی باید به شرح زیر باید در نظر باشد:

الف- حوزه مدیریت مشترک جهانی بسیار گسترده بوده و علاوه بر موضوعات مربوط به توسعه، بسیاری از دیگر مسائل و موضوعات مورد توجه و نگرانی کشورها را نیز شامل می شود. جهان با چالش هایی در زمینه های امنیتی، اجتماعی، زیست محیطی، بهداشتی، پناهندگان، مواد مخدر، جرائم سازمان یافته فراملی، حملات سایبری و تروریسم، مواجه است. حفظ صلح و امنیت بین المللی همچنان در صدر دستور کار بسیاری از کشورها قرار دارد. ساختار کنونی تصمیم گیری بین المللی در زمینه صلح و امنیت ناکارآمد است و در برابر تغییر از خود مقاومت بیشتری نشان می دهد.

ب- سازمان ملل متحد به عنوان نهادی جهانشمول باید نقشی اساسی در شکل دهی به چارچوب حقوقی و اساسی مدیریت جهانی ایفا نماید. لذا، این سازمان می تواند و باید نقشی مهم در تلاش برای یافتن راه حل های مشترک برای مسائل مشترک مانند ایجاد هماهنگی بین تمامی سازمان های

منطقه ای و بین المللی دیگر داشته باشد. برای اینکه سازمان ملل متحد در خط مباحث مربوط به مدیریت جهانی قرار گیرد تقویت و اصلاح آن باید در مرکز توجه باشد. برای دستیابی به چنین هدفی، احیاء و تقویت نقش مجمع عمومی سازمان ملل، از جمله در زمینه حفظ صلح و امنیت بین المللی تجدید ساختار شورای امنیت با این هدف که این دو نهاد منعکس کننده واقعیت های جهان امروز باشند، ضروری است.

ج - اهمیت و جایگاه فزاینده کشورهای در حال توسعه از نظر اقتصادی باید در ساختارهای مدیریتی نهادهای کلیدی بین المللی انعکاس یابد. تصمیمات کلیدی مربوط به موضوع مدیریت جهانی دیگر نمی توانند در انحصار گروه کوچکی از کشورهای توسعه یافته بمانند. با توجه به اینکه سیاستگذاری در قبال شمار کثیری از موضوعاتی انجام می شود که همه کشورها را تحت تاثیر قرار می دهند، ضروری است که کشورهای در حال توسعه حضور و نقش بیشتری در نهادهای مهمی که در صدد هماهنگی سیاست ها در سطح بین المللی هستند، داشته باشند.

د - بحران های چند سال اخیر عدم کفایت ها و نارسایی های نهادهای مالی و اقتصادی بین المللی را تاثیر سوئی بر توانایی های آنها برای پرداختن به بحران ها و حرکت در جهت ایجاد هماهنگی های لازم در سطح کلان دارد، عیان ساخته است. از آنجا که این نهادها طی دوره بعد از جنگ دوم ایجاد شده اند، قادر به حل و فصل چالش های جهان کنونی نیستند و این امر تاثیرات سوئی در کشورهای در حال توسعه دارد.

ه - در جامعه بین المللی هر ملتی دارای ارزش ها و نظرات خاص خود است. زندگی صلح آمیز و توأم با همکاری در صورتی میسر است که تنوع در جامعه جهانی به رسمیت شناخته شده و مورد احترام باشد. لذا تلاش برای تحمیل ارزش ها بر سایر اعضای جامعه بین المللی باید پرهیز شود.

2- اشغال سرزمین فلسطین و جنایات مستمر رژیم صهیونیستی بر اراضی اشغالی همواره علت اصلی وضعیت بحرانی در خاورمیانه بوده است. هر راه حلی برای این بحران مستلزم پایان بخشیدن به اشغال، اعاده حق لاینفک مردم فلسطین در خصوص حق تعیین سرنوشت آنها و ایجاد کشوری پایدار

و مستقل در فلسطین با پایتختی قدس شریف است. اعاده حقوق ملی مردم فلسطین، تنها راه برقراری صلح پایدار و منصفانه در منطقه است.

3- نژاد پرستی و تبعیض نژادی توهین آشکارای به کرامت و برابری انسانهاست. اشکال جدید نژاد پرستی و جنایات مرتبط با آن در قسمت های مختلف جهان موجب نگرانی بسیار است. لذا، ضروری است که با اتخاذ تصمیمات قاطع و داشتن اراده سیاسی به تمامی اشکال و نمادهای نژاد پرستی و تبعیض نژادی، بیگانه هراسی، اسلام هراسی و مانند آن و نیز بردگی تحت اشکال جدید و قاچاق انسان در هر جایی که اتفاق افتد، پرداخته شود.

4- تمامی انواع حقوق بشر غیر قابل تفکیک و مرتبط با هم هستند. مسائل حقوق بشری باید بر اساس همکاری و رویکردی سازنده، غیر تقابلی، غیر گزینشی، عادلانه، منصفانه، بی طرفی، متوازن، عینی و دور از ملاحظات سیاسی مد نظر قرار گیرند. احترام به تنوع فرهنگی، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی کشورها، با مد نظر قرار دادن ویژگی های فرهنگی، مذهبی، اجتماعی، تاریخی و سیاسی هر کشور از دیگر اصولی است که باید مبنای پرداختن به موضوعات حقوق بشری باشد. توجه ویژه به حقوق و ظرفیت های زنان و جوانان و مشارکت آنان در فرآیندهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ضرورت دارد.

5- تسلیحات هسته ای غیر انسانی ترین سلاح هایی هستند که تا کنون ساخته شده اند. حفظ و نگهداری توان هسته ای تاکتیکی و راهبردی و مدرن سازی مستمر آنها و دکتترین های نظامی نوین که توجیه گر استفاده از آنها، خصوصا بر علیه کشورهای فاقد سلاح هسته ای هستند، بزرگترین تهدید علیه افراد بشراند. پیمان منع اشاعه سلاح های هسته ای حقی را برای کشورهای دارنده تسلیحات هسته ای جهت حفظ زرادخانه های خود به طور نامحدود بوجود نمی آورد. کشورهای یاد شده باید به تعهدات خود در چارچوب ماده ۶ پیمان منع اشاعه برای نابودی کلیه سلاح های هسته ای خود در یک چارچوب زمانی مشخص عمل کنند و در این راستا تدوین کنوانسیون جامع امحاء سلاح های هسته ای ضرورت دارد.

6- تمامی کشورها باید بتوانند از حق مسلم و انکار ناپذیر خود برای توسعه، تحقیر، تولید و استفاده از انرژی هسته ای برای مقاصد صلح جویانه، بدون تبعیض و منطبق با تعهدات حقوقی مربوطه بهره مند گردند. بنابراین، هیچ چیزی نباید به نحوی تفسیر گردد که حق کشورها برای توسعه انرژی هسته ای برای مقاصد صلح آمیز را منع نموده و یا محدود نماید. تصمیمات و انتخاب کشورها، از جمله جمهوری اسلامی ایران در زمینه استفاده صلح آمیز از فناوری هسته ای و سیاست هایشان در زمینه چرخه سوخت باید محترم شمرده شود.

7- مصونیت فعالیت های صلح آمیز هسته ای باید محترم شمرده شود و هرگونه حمله و یا تهدید به حمله بر علیه تاسیسات صلح آمیز هسته ای فعال یا در حال ساخت به منزله خطری جدی علیه انسانها و محیط زیست بوده و نقض جدی حقوق بین الملل، اصول و اهداف منشور ملل متحد و مقررات آژانس بین المللی انرژی اتمی به شمار می آید. لذا، تدوین سندی جامع و بین المللی که حمله و یا تهدید به حمله علیه تاسیسات هسته ای مورد استفاده برای تولید انرژی را منع کند مورد نیاز مبرم است.

8- کشورهای عضو جنبش عدم تعهد توافق می نمایند که از شناسایی، تصویب یا اجرای اقدامات یا قوانین قهرآمیز یکجانبه یا فرامرزی، شامل تحریم های یکجانبه اقتصادی و دیگر اقدامات تهدید آمیز علیه کشورها و اعمال محدودیت های خودسرانه علیه سفر اشخاص که هدفشان اعمال فشار به کشورهای عضو جنبش عدم تعهد - از طریق اعمال تهدید بر علیه حاکمیت و استقلال و آزادی در تجارت و سرمایه گذاری - است خودداری کنند.

کشورهای عضو جنبش همچنین توافق دارند که مانع از تهدید حق کشورها برای تصمیم گیری بر مبنای اراده آزاد خود و در چارچوب نظام های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی خود شوند چرا که چنین اقدامات و یا قوانینی به منزله نقض آشکار منشور ملل متحد، قوانین بین الملل، نظام تجاری چند جانبه و هنجارها و اصول حاکم بر روابط دوستانه میان کشورها است. در همین راستا کشورها توافق کرده اند با چنین اقدامات و قوانین و کاربرد آنها مخالفت نموده و آنها را محکوم نمایند و به نحوی مجدانه در صدد خنثی کردن چنین تلاش هایی باشند. همچون مجمع عمومی و دیگر نهادهای سازمان ملل متحد، اعضای جنبش عدم تعهد نیز از کشورها می خواهند در همین راستا عمل نمایند.

اعضای جنبش همچنین خواستار آن هستند که کشورهایی که چنین اقداماتی اتخاذ می کنند یا چنین قوانینی را وضع می کنند بخواهند که بلافاصله و به طور کامل اقدامات یاد شده را لغو نمایند.

9- تمامی اقدامات تروریستی از جمله تروریسم دولتی، باید بدون هرگونه ابهامی محکوم شود. همه دولت ها باید در رابطه با تهدید تروریسم که بر صلح، امنیت، ثبات و توسعه بسیاری از کشورهای عضو جنبش عدم تعهد تاثیر منفی می گذارد، به تهدات بین المللی خود پایبند باشند و در جهت تحقق جهانی عاری از تروریسم بکوشند. تمامی قربانیان تروریسم از جمله دانشمندان و محققین ایرانی که قربانی اقدامات تروریستی ضد بشری شده اند شایسته عمیق ترین ابراز همدردی هستند.

10- ضروری است که با تلاش های معطوف به تحمیل تک فرهنگی یا تحمیل مدل های خاص، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، حقوقی یا فرهنگی مخالفت شود و گفتگوی میان ادیان، فرهنگ ها و تمدن ها که می توان به تقویت صلح، امنیت، ثبات و توسعه، احترام به تنوع گرایی بر اساس عدالت، اخوت و برابری و کاهش تقابل کمک کند، ارتقاء یابد.

11- جنبش عدم تعهد باید تمامی امکانات خود و اعضا را برای اجرای تصمیمات و اراده سران کشورهای عضو که در اسناد جنبش منعکس می شوند به کار گیرند. بر همین اساس جنبش می باید در صدد ایجاد سازوکاری مستحکم برای پیگیری اهداف و اجرای مصوبات خود باشد.»